

Sygn. akt VII U 352/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 28 listopada 2016 r.

Sąd Okręgowy Warszawa - Praga w Warszawie VII Wydział Pracy
i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Agnieszka Stachurska

Protokolant: protokolant sądowy Urszula Kalinowska

po rozpoznaniu w dniu 18 listopada 2016 r. w Warszawie

sprawy K. F.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

o podleganie ubezpieczeniom społecznym

z udziałem A. K.

na skutek odwołania K. F.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.

z dnia 14 grudnia 2015 r. znak: (...)

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że stwierdza, że K. F. jako pracownik u płatnika składek A. K. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 15 lipca 2015 r.,
2. zasądza od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. na rzecz K. F. i A. K. po 360 złotych (trzysta sześćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

UZASADNIENIE

W dniu 19 stycznia 2016r. K. F. złożyła, za pośrednictwem Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W., odwołanie od decyzji z dnia 14 grudnia 2015r., nr (...), stwierdzającej, że jako pracownik u płatnika składek A. K. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od 15 lipca 2015r.

Ubezpieczona zarzuciła zaskarżonej decyzji:

1. naruszenie art. 11 ust. 1 w związku z art. 6 ust. 1 pkt 1 i art. 8 ust. 1 ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity Dz. U. z 2009r., Nr 205 ze zm.) poprzez błędne uznanie, że nie podlega ubezpieczeniom społecznym mimo, że pozostaje w stosunku pracy na podstawie umowy o pracę z dnia 15 lipca 2015r., która była wykonywana;
2. naruszenie art. 83 § 1 ustawy z dnia 23 kwietnia 1964r. Kodeks cywilny (Dz. U. z 1964r., nr 16, poz. 93 ze zm.) poprzez jego niewłaściwe zastosowanie wobec uznania zawartej umowy o pracę za pozorną, w sytuacji, gdy strony w sposób dostateczny wyraziły wolę zawarcia umowy o pracę oraz faktycznie realizowały obowiązki wynikające z tej umowy;

3. naruszenie art. 6 kodeksu cywilnego poprzez przyjęcie, że to ubezpieczona winna udowodnić fakt rzeczywistego świadczenia pracy na rzecz pracodawcy, podczas gdy w sytuacji kwestionowania przez ZUS stosunku pracy, obowiązek udowodnienia pozorności umowy o pracę spoczywał na ZUS. W takim wypadku podstawą wyłączenia z ubezpieczeń społecznych nie mogą być argumenty pozaprawne, np. fakt, iż strony stosunku pracy są ze sobą spokrewnione;

4. naruszenie art. 77, 80, 86 i 107 k.p.a. poprzez:

- błędne uznanie, że podstawą do wypłaty zasiłku w przypadku ubezpieczonej miałyby być pozorna umowa o pracę, w sytuacji, gdy pracodawca złożył komplet dokumentacji pracowniczej oraz dokumenty wytworzone w ramach stosunku pracy potwierdzające, że umowa o pracę była wykonywana;

- błędne uznanie, że umowa o pracę nie wiązała się ze świadczeniem pracy mimo przedstawienia dokumentów potwierdzających, że na podstawie umowy o pracę praca była wykonywana;

- błędne uznanie, że strony nie miały zamiaru realizacji umowy o pracę mimo, iż w postępowaniu administracyjnym zgromadzone zostały dokumenty potwierdzające niewątpliwie, że nie tylko był zamiar i możliwość realizacji umowy o pracę (pozwalała na to stan zdrowia ubezpieczonej), ale przede wszystkim dowody na okoliczność, że praca była świadczona;

- brak oceny wszystkich dokumentów wytworzonych przez ubezpieczoną w ramach stosunku pracy;

- niezobowiązanie ubezpieczonej do złożenia pisemnych wyjaśnień.

W oparciu o powyższe zarzuty ubezpieczona wniosła o zmianę zaskarżonej decyzji, o dopuszczenie dowodów, które wskazała oraz o wstrzymanie wykonania decyzji.

W uzasadnieniu odwołania K. F. nie zgodziła się ze stanowiskiem ZUS, które jest nie do przyjęcia, gdyż pozostaje całkowicie niezgodne ze stanem faktycznym oraz jest wielce krzywdzące. Ubezpieczona opisała stan sprawy wskazując, że ze względu na wyjątkowo ruchliwy sezon na kąpielisku K., które prowadzi A. K., została poproszona o zastąpienie A. K. w biurze, które mieści się w M.. Z uwagi na to, że ubezpieczona zna specyfikę firmy, nie potrzebowała długiego czasu na wdrożenie, co było dużym ułatwieniem. Ponadto, wcześniej nie pracowała, zatem była dyspozycyjna i nie widziała przeszkód, by podjąć się tego zadania. Wykonywanie pracy polegało na telefonicznej obsłudze klienta w biurze, kompletowaniu i kopiowaniu faktur oraz sprawdzaniu pod względem poprawności danych i określenia celu zakupów. Dodatkowo zadania ubezpieczonej obejmowały wyszukiwanie przetargów i przygotowywanie dokumentacji przetargowej. W wyniku tego ubezpieczona przyczyniła się do wygrania kilku przetargów, które zostały już rozliczone bądź są w trakcie realizacji (odwołanie z dnia 12 stycznia 2016r., k. 2 – 5 a.s.).

W odpowiedzi na odwołanie z dnia 17 lutego 2015r. **Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W.** wniósł o oddalenie odwołania K. F. na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c.

Uzasadniając swe stanowisko organ rentowy wskazał, że K. F. została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych od dnia 15 lipca 2015r. z tytułu zatrudnienia u płatnika składek A. K.. Z uwagi na okoliczność, że od dnia 3 września 2015r. stała się niezdolna do pracy zostało wszczęte postępowanie wyjaśniające. W jego toku ustalono, że K. F. została zgłoszona do ubezpieczeń społecznych przez A. K., będącą jej matką, od dnia 15 lipca 2015r., z tytułu zawarcia umowy o pracę z podstawą wymiaru składek w wysokości 4.800 zł, na stanowisku specjalnie dla nie utworzonym – pracownika administracyjno – biurowego. Dokument zgłoszeniowy wpłynął do ZUS w dniu 10 sierpnia 2015r., a zatem ze znacznym przekroczeniem ustawowego terminu. W przesłanych przez płatnika dokumentach nie wskazano wiarygodnych dowodów potwierdzających wykonywanie pracy na rzecz płatnika składek. Płatnik w trakcie postępowania wyjaśniającego przedstawił kopie dokumentacji podatkowej, kadrowej i ubezpieczeniowej. W ocenie Zakładu, powyższe dokumenty stanowią jedynie środek uwiarygodnienia działania stron, które przez zawartą umowę dążyły do obejścia przepisów prawa. Płatnik przedstawił również zakres obowiązków K. F., jednak w toku postępowania nie zostały przedstawione dowody na wykonywanie obowiązków. Nie zostali również przedstawieni

świadkowie mogący potwierdzić wykonywanie pracy przez ubezpieczoną. Ponadto, w krótkim czasie od zgłoszenia do ubezpieczeń, tj. w dniu 3 września 2015r., ubezpieczona stała się niezdolna do pracy w związku z ciążą, a następnie wystąpiła z roszczeniem o wypłatę zasiłku chorobowego. Płatnik nie zatrudnił nowej osoby na miejsce ubezpieczonej po rozpoczęciu korzystania ze zwolnienia lekarskiego. Powyższe daje więc podstawy do stwierdzenia, że umowa o pracę została zawarta dla pozorów w rozumieniu art. 83 k.c. i z naruszeniem zasad współzycia społecznego, jedynie w celu uzyskania świadczeń z FUS, kosztem ogółu ubezpieczonych. W świetle powyższego zaskarżona decyzja została wydana prawidłowo, a odwołanie nie wnosi okoliczności mogących skutkować zmianą decyzji (odpowiedź na odwołanie z dnia 17 lutego 2016r., k. 35 – 36 a.s.).

Zainteresowana A. K. przystąpiła do sprawy i poparła odwołanie K. F.. Wskazała, że nie zgadza się z decyzją ZUS (skrótowy protokół rozprawy z dnia 20 maja 2016r., k. 74 - 76 a.s., nagranie przebiegu rozprawy z dnia 20 maja 2016r., płyta CD – k. 77 a.s.).

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny:

K. F., urodzona w dniu (...), w 2011 roku ukończyła Wyższą Szkołę (...) w W. na kierunku Architektura Krajobrazu i uzyskała tytuł inżyniera architekta krajobrazu (suplement do dyplomu, dokumentacja przekazana przez A. K. – załącznik do akt ZUS). Później kontynuowała studia magisterskie w Szkole Głównej (...). W międzyczasie na podstawie umowy zlecenia pracowała w firmie (...) prowadzonej przez jej męża, gdzie realizowała pracę biurową oraz nadzorowała pracowników. W późniejszym czasie ubezpieczona założyła własną działalność gospodarczą, w ramach której realizowała projekty ogrodów. Bez nakładu finansowego, rozwinięcie tej działalności, było jednak trudne, dlatego ubezpieczona zawiesiła działalność gospodarczą i ponownie pracowała na umowę zlecenia w firmie męża. Od 1 stycznia 2015r. K. F. nie była zgłoszona do ubezpieczeń społecznych (zeznania K. F., skrótowy protokół rozprawy z dnia 18 listopada 2016r., k. 178 - 181 a.s., nagranie przebiegu rozprawy z dnia 18 listopada 2016r., płyta CD – k. 182 a.s.; dane o zgłoszeniach K. F., akta ZUS).

A. K. od 17 października 1995r. prowadzi Firmę Usługowo – Handlową (...) A. K., w ramach której początkowo zajmowała się wyłącznie działalnością budowlaną, a później dodatkowo również działalnością rekreacyjną. Działalność budowlana obejmuje wykonywanie różnych prac, np. termoizolacji. W związku z tym zainteresowana wyszukuje odpowiadające jej oferty, przystępuje do przetargów i realizuje te, w których wyłoniona zostanie jako zwycięzca. Do realizacji zatrudnia osoby, które pracują na podstawie różnych umów – o pracę, zlecenia czy o dzieło. Funkcje techniczne wykonują osoby posiadające uprawnienia budowlane. Dodatkowo w latach 1999 – 2001 zainteresowana zatrudniała pracownika do realizacji prac administracyjno – biurowych, a później te zadania wykonywała samodzielnie (zeznania K. F., skrótowy protokół rozprawy z dnia 18 listopada 2016r., k. 178 - 181 a.s., nagranie przebiegu rozprawy z dnia 18 listopada 2016r., płyta CD – k. 182 a.s.; zeznania A. K., skrótowy protokół rozprawy z dnia 18 listopada 2016r., k. 178 - 181 a.s., nagranie przebiegu rozprawy z dnia 18 listopada 2016r., płyta CD – k. 182 a.s.; zeznania świadka S. K., skrótowy protokół rozprawy z dnia 27 lipca 2016r., k. 149 - 150 a.s., nagranie przebiegu rozprawy z dnia 27 lipca 2016r., płyta CD – k. 150 a.s.).

A. K. sezonowo, od 1 czerwca do 31 sierpnia, prowadzi również kąpielisko w K., gdzie zatrudnia m.in. ratowników, dozorcę oraz osobę do obsługi baru. Sama zajmuje się nadzorem, zaopatrzeniem baru, współpracą ze Strażą Pożarną czy Policją. W związku z tym, w okresie nasilonych prac w K., ma znacznie ograniczone możliwości czasowe. W biurze, które mieści się w M., bywa rzadko (zeznania K. F., skrótowy protokół rozprawy z dnia 18 listopada 2016r., k. 178 - 181 a.s., nagranie przebiegu rozprawy z dnia 18 listopada 2016r., płyta CD – k. 182 a.s.; zeznania A. K., skrótowy protokół rozprawy z dnia 18 listopada 2016r., k. 178 - 181 a.s., nagranie przebiegu rozprawy z dnia 18 listopada 2016r., płyta CD – k. 182 a.s.; zeznania świadka S. K., skrótowy protokół rozprawy z dnia 27 lipca 2016r., k. 149 - 150 a.s., nagranie przebiegu rozprawy z dnia 27 lipca 2016r., płyta CD – k. 150 a.s.).

W dniu 26 stycznia 2015r. A. K. podpisała umowę o usługowe prowadzenie podatkowej księgi przychodów i rozchodów z M. B.. Obejmuje ona swym zakresem m.in.: bieżące prowadzenie podatkowej księgi przychodów i rozchodów; prowadzenie ewidencji środków trwałych i wartości niematerialnych i prawnych oraz dokonywanie odpisów

amortyzacyjnych; prowadzenie ewidencji wyposażenia; sprawdzanie przekazanych przez zleceniodawcę dokumentów źródłowych pod względem formalnym i rachunkowym oraz informowanie zleceniodawcy o wykrytych brakach; prowadzenie ewidencji zakupu i sprzedaży VAT; sporządzanie miesięcznej listy wynagrodzeń oraz miesięcznych i rocznych rozliczeń z tytułu podatku od towarów i usług, podatku dochodowego od osób fizycznych oraz składek na ubezpieczenia społeczne, zdrowotne i innych (umowa z dnia 26 stycznia 2015r., dokumentacja przekazana przez A. K. – załącznik do akt ZUS).

W roku 2014 przychód A. K. wyniósł łącznie 340.029,13 zł, zaś wydatki – 211.960,60 zł (podatkowa księga przychodów i rozchodów za 2014r., k. 122 – 136 a.s.). W miesiącach styczniu, lutym i marcu 2015r. A. K. nie osiągnęła przychodów. Jej przychód w kolejnych miesiącach wyniósł: w kwietniu 2015r. - 3.279,59 zł, w maju 2015r. – 3.088,74 zł, w czerwcu 2015r. – 50.314,95 zł, w lipcu 2015r. – 89.423,81 zł, w sierpniu 2015r. – 129.037,78 zł, we wrześniu 2015r. – 1.364,41 zł, w październiku 2015r. – 206.460,37 zł, w listopadzie 2015r. – 174.762,84 zł i w grudniu 2015r. – 237.587,30 zł. Łącznie w roku 2015 przychód zainteresowanej to kwota 991.497,31 zł, zaś wydatki – 441.611,93 zł (podatkowa księga przychodów i rozchodów za 2015r., k. 89 – 105 a.s.).

Z uwagi na duże obciążenie pracą na kąpielisku w K. oraz konieczność przygotowania oferty do przetargu dla Wspólnoty Mieszkaniowej, A. K. od czerwca 2015r. zaczęła poszukiwać osoby do pomocy w pracach administracyjno – biurowych. W związku z tym wywieszała ogłoszenia na tablicy ogłoszeń na kąpielisku oraz pytała wśród znajomych, ale nie zgłosił się nikt kogo mogłaby zatrudnić. Ostatecznie córka K. F. zaoferowała pomoc. W tym czasie była już w ciąży, ale ciąża przebiegała bez powikłań. Ubezpieczona czuła się dobrze i zdecydowała się podjąć pracę u zainteresowanej. W związku z tym w dniu 5 lipca 2015r. A. K. wystawiła córce skierowanie na badania wstępne (skierowanie na badania wstępne z dnia 5 lipca 2015r., dokumentacja przekazana przez A. K. – załącznik do akt ZUS, zeznania K. F., skrócony protokół rozprawy z dnia 18 listopada 2016r., k. 178 - 181 a.s., nagranie przebiegu rozprawy z dnia 18 listopada 2016r., płyta CD – k. 182 a.s.; zeznania A. K., skrócony protokół rozprawy z dnia 18 listopada 2016r., k. 178 - 181 a.s., nagranie przebiegu rozprawy z dnia 18 listopada 2016r., płyta CD – k. 182 a.s.; zeznania świadka S. K., skrócony protokół rozprawy z dnia 27 lipca 2016r., k. 149 - 150 a.s., nagranie przebiegu rozprawy z dnia 27 lipca 2016r., płyta CD – k. 150 a.s.; dokumentacja medyczna, k. 58 – 65 i k. 173 a.s.; książeczka ciąży, k. 66 a.s.).

W dniu 15 lipca 2015r. strony podpisały umowę o pracę na czas określony 12 miesięcy z uwagi na konieczność pomocy w czasie prac sezonowych oraz przy wyszukiwaniu przetargów i składaniu ofert. Zainteresowana planowała również powierzenie córce wykonywania prac związanych z utrzymaniem w dobrostanie zieleni na kąpielisku oraz innych czynności związanych z wykształceniem, w ramach usług, które jej firma realizowała. Na podstawie zawartej umowy K. F. została zatrudniona na stanowisku pracownika administracyjno – biurowego, w pełnym wymiarze czasu pracy, z wynagrodzeniem miesięcznym w kwocie 4.800 zł. Jako miejsce wykonywania pracy oznaczone zostało biuro firmy zainteresowanej mieszczące się w M. przy ulicy (...), gdzie oprócz biura Firmy Usługowo – Handlowej (...) A. K., znajdują się również biura firm (...), (...) Sp. z o.o. oraz (...), którym A. K. wynajmuje pomieszczenia. Ubezpieczona świadczyła jednak pracę nie tylko w biurze, ale także wyjeżdżała na pocztę, do biura rachunkowego w W. oraz na kąpielisko w K. (zeznania K. F., skrócony protokół rozprawy z dnia 18 listopada 2016r., k. 178 - 181 a.s., nagranie przebiegu rozprawy z dnia 18 listopada 2016r., płyta CD – k. 182 a.s.; zeznania A. K., skrócony protokół rozprawy z dnia 18 listopada 2016r., k. 178 - 181 a.s., nagranie przebiegu rozprawy z dnia 18 listopada 2016r., płyta CD – k. 182 a.s.; zeznania świadka S. K., skrócony protokół rozprawy z dnia 27 lipca 2016r., k. 149 - 150 a.s., nagranie przebiegu rozprawy z dnia 27 lipca 2016r., płyta CD – k. 150 a.s.; mapa planu budynku w M., k. 88 a.s.; dokumentacja fotograficzna, k. 106 – 117 a.s.; zeznania świadków M. N. i K. C., skrócony protokół rozprawy z dnia 20 maja 2016r., k. 74 - 76 a.s., nagranie przebiegu rozprawy z dnia 20 maja 2016r., płyta CD – k. 77 a.s.).

W dniu podpisania umowy o pracę K. F. została zapoznana z oceną ryzyka zawodowego, a także odbyła szkolenie z zakresu bhp. Pracodawca przekazał jej również informacje zgodnie z art. 29 § 3 k.p. oraz zapoznał z zakresem obowiązków, który został sporządzony na piśmie i obejmował m.in.:

- sprawdzanie prawidłowości otrzymywanych faktur;

- kompletowanie, przygotowywanie i kopiowanie dokumentów dla biura księgowego;
- korespondencję i odbieranie telefonów;
- wysyłanie zapytań ofertowych i przygotowywanie dokumentacji do złożenia ofert;
- odbieranie i wysyłanie korespondencji;
- dostarczanie dokumentów do biura księgowego;
- załatwianie w firmie ubezpieczeniowej gwarancji zapłaty wadium i gwarancji ubezpieczenia kontraktu (zakres obowiązków, uprawnień i odpowiedzialności z dnia 15 lipca 2015r., informacja dla pracownika z dnia 15 lipca 2015r., informacja o zapoznaniu się pracownika z ryzykiem zawodowym, karta szkolenia wstępnego w dziedzinie bhp, dokumentacja przekazana przez A. K. – załącznik do akt ZUS).

W trakcie trwania stosunku pracy, tj. 20 lipca 2015r., K. F. uzyskała orzeczenie lekarskie potwierdzające zdolność do pracy na stanowisku pracownika administracyjno – biurowego (orzeczenie lekarskie z dnia 20 lipca 2015r., dokumentacja przekazana przez A. K. – załącznik do akt ZUS).

Miejsce pracy ubezpieczonej, zgodnie z warunkami oznaczonymi w umowie o pracę, znajdowało się w biurze w M.. Ubezpieczona pracowała tam w godzinach od 8.00 do 16.00 i podpisywała listę obecności, którą kontrolowała A. K., składając na liście swój podpis (listy obecności oraz miesięczna ewidencja czasu pracy, dokumentacja przekazana przez A. K. – załącznik do akt ZUS; zeznania K. F., skrócony protokół rozprawy z dnia 18 listopada 2016r., k. 178 - 181 a.s., nagranie przebiegu rozprawy z dnia 18 listopada 2016r., płyta CD – k. 182 a.s.; zeznania A. K., skrócony protokół rozprawy z dnia 18 listopada 2016r., k. 178 - 181 a.s., nagranie przebiegu rozprawy z dnia 18 listopada 2016r., płyta CD – k. 182 a.s.).

Dopiero w dniu 6 sierpnia 2015r., na skutek dużej ilości obowiązków, A. K. podpisała dokument zgłoszenia K. F. do ubezpieczeń społecznych i w tej dacie został on przesłany do Zakładu przez M. B.. M. B. prowadziła akta osobowe ubezpieczonej. Otrzymała je z opóźnieniem, ponieważ zainteresowana zwykle wszystkie dokumenty przekazywała księgowej nieregularnie, po terminie (zgłoszenie do ubezpieczeń, dokumentacja przekazana przez A. K. – załącznik do akt ZUS, zeznania świadka M. B., skrócony protokół rozprawy z dnia 20 maja 2016r., k. 74 - 76 a.s., nagranie przebiegu rozprawy z dnia 20 maja 2016r., płyta CD – k. 77 a.s.).

Do zadań K. F. należało odbieranie i segregowanie korespondencji, a także odbieranie telefonów i przekazywanie informacji pracodawcy oraz przygotowywanie projektów odpowiedzi. Ponadto, ubezpieczona dostarczała dokumenty (faktury, raporty dobowe i inne podlegające ewidencji), przekazane jej przez A. K. w biurze lub na kąpielisku w K., do biura rachunkowego. Wcześniej je opisywała, kopiowała i porządkowała. W przeciwieństwie do okresu wcześniejszego, dokumentacja przekazywana księgowej była właściwie prowadzona, posegregowana, ponumerowana. K. F. przekazywała ją terminowo do biura M. B.. Bywało, że następowało to częściej niż raz w miesiącu. Ubezpieczona i księgowa kontaktowały się również telefonicznie w razie jeśli istniała taka konieczność. K. F. ponadto spisywała stan liczników w pomieszczeniach, które były wynajmowane w M. przy ulicy (...), a później po przygotowaniu przez zainteresowaną faktur za energię elektryczną, dostarczała je najemcom. Wyszukiwała również informacje o atestach dla produktów używanych do prac budowlanych i przygotowywała je dla pracodawcy. Zajmowała się także przygotowywaniem wydruków z kont bankowych oraz na polecenie zainteresowanej sprawdzała ceny oferowane w przetargach przez firmy konkurencyjne, co było potrzebne dla lepszego konstruowania ofert. Wyszukiwała oferty przetargów, które odpowiadały profilowi działalności zainteresowanej i drukowała ich pierwsze strony. Potem przedstawiała wydruk A. K., która podejmowała decyzję o przystąpieniu do przetargu bądź nie. Ubezpieczona w trakcie zatrudnienia brała udział w przygotowaniu dwóch ofert – dla Wspólnoty Mieszkaniowej i dla Urzędu Miasta W.. Z pierwszym z wymienionych podmiotów zainteresowana, w związku ze zwycięstwem w przetargu, podpisała w dniu 22 sierpnia 2015r. umowę na wykonanie remontu elewacji nieruchomości przy ulicy (...) w W. (wydruki z kasy fiskalnej, k. 5 a.s., umowa z dnia 22 sierpnia 2015r., k. 15 – 21 a.s., e-mail z dnia 3 sierpnia 2015r., k. 22 a.s., zapytanie ofertowe,

k. 23 – 25 a.s., zeznania świadków: M. N., M. B. i K. C., skrócony protokół rozprawy z dnia 20 maja 2016r., k. 74 - 76 a.s., nagranie przebiegu rozprawy z dnia 20 maja 2016r., płyta CD – k. 77 a.s., informacja o wyborze oferty, k. 12 a.s., zeznania K. F., skrócony protokół rozprawy z dnia 18 listopada 2016r., k. 178 - 181 a.s., nagranie przebiegu rozprawy z dnia 18 listopada 2016r., płyta CD – k. 182 a.s.; zeznania A. K., skrócony protokół rozprawy z dnia 18 listopada 2016r., k. 178 - 181 a.s., nagranie przebiegu rozprawy z dnia 18 listopada 2016r., płyta CD – k. 182 a.s.; zeznania świadka S. K., skrócony protokół rozprawy z dnia 27 lipca 2016r., k. 149 - 150 a.s., nagranie przebiegu rozprawy z dnia 27 lipca 2016r., płyta CD – k. 150 a.s., faktury VAT, dokumentacja przekazana przez A. K. – załącznik do akt ZUS).

Przełożoną K. F. była A. K., która kontrolowała czas pracy ubezpieczonej. Ponadto wydawała pracownicy polecenia, np. sprawdzenia cen w ofertach innych firm startujących w przetargach. Ostatecznie również zatwierdzała choćby treść pism, które przygotowywała ubezpieczona oraz do zainteresowanej należały ostateczne decyzje w sprawach, którymi zajmowała się K. F. (zeznania K. F., skrócony protokół rozprawy z dnia 18 listopada 2016r., k. 178 - 181 a.s., nagranie przebiegu rozprawy z dnia 18 listopada 2016r., płyta CD – k. 182 a.s.; zeznania A. K., skrócony protokół rozprawy z dnia 18 listopada 2016r., k. 178 - 181 a.s., nagranie przebiegu rozprawy z dnia 18 listopada 2016r., płyta CD – k. 182 a.s.; zeznania świadka S. K., skrócony protokół rozprawy z dnia 27 lipca 2016r., k. 149 - 150 a.s., nagranie przebiegu rozprawy z dnia 27 lipca 2016r., płyta CD – k. 150 a.s.).

Wynagrodzenie w kwotach: 1.956,43 zł za lipiec 2015r., 3.411,16 zł za sierpień 2015r. oraz 3.411,05 zł za wrzesień 2015r. (wynagrodzenie plus wynagrodzenie chorobowe) zostało wypłacone K. F. przelewem w dniach 3 sierpnia 2015r., 1 września 2015r. i 30 września 2015r. (potwierdzenia przelewów, dokumentacja przekazana przez A. K. – załącznik do akt ZUS).

Nieoczekiwanie w dniu 3 września 2015r. ubezpieczona została przyjęta do szpitala z powodu objawów niewydolności cieśniowo – szyjkowej. Przebywała tam do dnia 10 września 2015r., a po opuszczeniu szpitala była nadal niezdolna do pracy aż do daty porodu, który nastąpił w dniu 21 grudnia 2015r. (odpis skrócony aktu urodzenia dziecka, k. 6 a.s., karty informacyjne leczenia szpitalnego, k. 8 – 11 a.s., zeznania K. F., skrócony protokół rozprawy z dnia 18 listopada 2016r., k. 178 - 181 a.s., nagranie przebiegu rozprawy z dnia 18 listopada 2016r., płyta CD – k. 182 a.s.).

Pracodawca za okres od 3 września 2015r. do 5 października 2015r. wypłacił ubezpieczonej wynagrodzenie chorobowe, a następnie w związku z wciąż trwającą niezdolnością do pracy, zaświadczenie lekarskie i zaświadczenie płatnika składek, przekazał do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych celem wypłaty zasiłku chorobowego (zaświadczenie płatnika składek wraz z zaświadczeniem lekarskim, akta ZUS).

W okresie nieobecności K. F. w pracy, jej zadania przejęła A. K.. Na początku 2016r. zaczęła poszukiwać pracownika na stanowisko administracyjno – biurowe za pośrednictwem portalu (...) (zrzuty skrzynki mailowej zainteresowanej i treść ogłoszenia, k. 155 – 160 a.s.). Ostatecznie w drugiej połowie 2016r. zatrudniła studentkę na podstawie umowy zlecenia do wykonywania czynności, które wcześniej realizowała K. F. (zeznania A. K., skrócony protokół rozprawy z dnia 18 listopada 2016r., k. 178 - 181 a.s., nagranie przebiegu rozprawy z dnia 18 listopada 2016r., płyta CD – k. 182 a.s.; zeznania świadka S. K., skrócony protokół rozprawy z dnia 27 lipca 2016r., k. 149 - 150 a.s., nagranie przebiegu rozprawy z dnia 27 lipca 2016r., płyta CD – k. 150 a.s.).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych w dniu 16 października 2015r. sporządził i przesłał do K. F. oraz A. K. zawiadomienia o wszczęciu z urzędu postępowania wyjaśniającego, wzywając jednocześnie do złożenia wyjaśnień i dowodów (zawiadomienia z dnia 16 października 2015r. wraz ze zwrotnymi potwierdzeniami odbioru, akta ZUS). W odpowiedzi na zawiadomienie ubezpieczona i zainteresowana złożyły pisemne wyjaśnienia. Nadto płatnik składek przesłał dokumenty potwierdzające zatrudnienie K. F. (pisemne wyjaśnienia A. K. z dnia 22 października 2015r. wraz z dokumentacją pracowniczą – załącznik do akt ZUS, a.r., pisemne wyjaśnienia K. F. z dnia 21 października 2015r., akta ZUS).

Po zakończeniu postępowania wyjaśniającego Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. wydał w dniu 14 grudnia 2015r. decyzję nr (...), stwierdzającą, że K. F. jako pracownik u płatnika składek A. K. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu od dnia 15 lipca 2015r. (decyzja ZUS z dnia

14 grudnia 2015r., nr (...), akta ZUS). K. F. odwołała się od powyższej decyzji (odwołanie z dnia 12 stycznia 2016r., k. 2-5 a.s.).

Powyższy stan faktyczny Sąd Okręgowy ustalił na podstawie powołanych dowodów z dokumentów zawartych w aktach sprawy, w tym w aktach rentowych, a także na podstawie zeznań świadków S. K., M. B., M. N., K. C. oraz stron – ubezpieczonej K. F. i zainteresowanej A. K..

Zdaniem Sądu dokumenty, w zakresie w jakim Sąd oparł na nich swoje ustalenia, są wiarygodne, wzajemnie się uzupełniają oraz są zgodne z zeznaniami świadków i stron. Dodatkowo nie były one kwestionowane przez strony sporu w zakresie ich autentyczności i zgodności z rzeczywistym stanem rzeczy, a zatem wynikające z nich okoliczności należało przyjąć za podstawę ustaleń faktycznych.

Sąd Okręgowy dał wiarę zeznaniom świadków, którzy w zakresie, w jakim dysponowali wiedzą na podstawie własnych obserwacji, potwierdzili kontakty z ubezpieczoną w spornym okresie od 15 lipca 2015r. M. B. – zajmująca się sprawami księgowymi zainteresowanej, wskazywała, że pozostawała z ubezpieczoną w takich relacjach, na jakie zgodnie wskazywały strony. Wyjaśniła ponadto w sposób wiarygodny powody zgłoszenia K. F. do ubezpieczeń społecznych w dniu 6 sierpnia 2015r. Przy tym świadek akcentowała, że dokumentacja do czasu zatrudnienia ubezpieczonej, była jej przekazywana w stanie niekompletnym oraz nieterminowo. Od daty zatrudnienia ubezpieczonej uległo to zmianie. Sąd nie miał podstaw, aby wskazanym zeznaniom świadka odmówić wiarygodności, choć świadek i zainteresowana pozostają w relacjach zawodowych. Nie było jednak podstaw, by te relacje zawodowe miały być przyczyną stwierdzenia niewiarygodności tego co M. B. zeznała.

Logiczne, spójne i wzajemnie się uzupełniające były również zeznania M. N., K. C., S. K. i stron. Świadkowie M. N. i K. C. dysponowali mniejszą wiedzą aniżeli strony i świadek S. K., niemniej jednak potwierdzili obecność ubezpieczonej w biurze firmy (...) w spornym okresie i wykonywanie tam pewnych prac. Wprawdzie świadkowie ci nie opisywali szczegółów tej pracy, gdyż byli zatrudnieni przez inne podmioty i nie mieli okazji i możliwości analizowania zadań, które realizowała K. F.. Wskazywali jednak, że ubezpieczona przebywała w biurze firmy (...) w godzinach, które oznaczyły strony jako godziny pracy ubezpieczonej. Ponadto K. C. potwierdził, że K. F. w imieniu firmy zainteresowanej spisywała podliczniki i dostarczała faktury za energię elektryczną. Wobec powyższego, Sąd ocenił, że zeznania wskazanych świadków jako spójne i korespondujące z pozostałym materiałem dowodowym, należało ocenić jako zasługujące na wiarę. Podobnej oceny Sąd dokonał także w odniesieniu do zeznań stron i świadka S. K.. Co prawda S. K., A. K. i K. F. są spokrewnieni, ta okoliczność nie przesądza jednak o niewiarygodności zeznań, gdyż ocena zeznań nie może ograniczać się do rodzaju stosunków łączących świadka ze stroną, ale powinna opierać się na zestawieniu treści zeznań z pozostałymi dowodami naświetlającymi okoliczności sprawy w sposób odmienny i na dokonaniu prawidłowego wyboru, po rozważeniu wynikłych sprzeczności w świetle zasad logiki i doświadczenia życiowego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 listopada 2003r., IV CK 183/02, LEX nr 164006; wyrok Sądu Apelacyjnego w Poznaniu z dnia 5 października 2006r., III APa 40/06, LEX nr 214286). W rozpatrywanej sprawie to co zeznały strony i spokrewniony z nimi S. K., potwierdzili pozostali świadkowie - osoby obce – w takim zakresie, w jakim posiadali wiedzę. Dotyczyła ona m.in. faktu świadczenia pracy przez K. F. dla zainteresowanej A. K.. Z tego względu zeznaniom S. K., A. K. i K. F. Sąd dał wiarę.

Sąd oddalił wniosek pełnomocnika odwołującej i zainteresowanej o dopuszczenie dowodu z opinii biegłego sądowego ginekologa (skrótowy protokół rozprawy z dnia 18 listopada 2016r., k. 178 - 181 a.s., nagranie przebiegu rozprawy z dnia 18 listopada 2016r., płyta CD – k. 182 a.s.). Wskazany wniosek został zgłoszony na okoliczność niezdolności K. F. do pracy i potwierdzenia, że ubezpieczona zasadnie została uznana za osobę niezdolną do pracy. Zdaniem Sądu wskazane okoliczności nie były sporne. Organ rentowy ani w postępowaniu, jakie sam prowadził, ani w postępowaniu sądowym, nie kwestionował tego, że K. F. zasadnie od dnia 3 września 2015r. została uznana za osobę niezdolną do pracy. Wobec tego przeprowadzanie dowodów na takie okoliczności było zbędne i jedynie przyczyniłoby się do przedłużenia postępowania.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie K. F. od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych
II Oddział w W. z dnia 14 grudnia 2015r., nr (...), było uzasadnione
i podlegało uwzględnieniu.

Kwestią sporną w niniejszym postępowaniu było to, czy K. F. od dnia 15 lipca 2015 roku podlegała obowiązkowo ubezpieczeniom społecznym z tytułu zatrudnienia na podstawie umowy o pracę u płatnika składek A. K.. Aby tę kwestię rozstrzygnąć należy dokonać szczegółowej wykładni przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2013r. poz. 1442 ze zm.) Art. 6 ust. 1 pkt 1 te same ustawy stanowi, że obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu i rentowym podlegają, z zastrzeżeniem art. 8 i 9, osoby fizyczne, które na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej są pracownikami, z wyłączeniem prokuratorów. W myśl art. 13 pkt 1 ustawy następuje to od dnia nawiązania stosunku pracy do dnia jego ustania. O tym jednak, czy dany stosunek prawny łączący dwa podmioty może być uznany za stosunek pracy, rozstrzygają przepisy prawa pracy.

Stosownie do treści definicji zawartej w art. 2 k.p. pracownikiem jest osoba zatrudniona między innymi na podstawie umowy o pracę. Użyty w powyższym przepisie zwrot „zatrudniona” oznacza istnienie między pracownikiem a pracodawcą szczególnej więzi prawnej o charakterze zobowiązaniowym, tj. stosunku pracy. Istotą tegoż stosunku jest – w świetle art. 22 § 1 k.p. – uzewnętrznienie woli umawiających się stron, z których jedna deklaruje chęć wykonywania pracy określonego rodzaju w warunkach podporządkowania pracodawcy, natomiast druga – stworzenia stanowiska pracy i zapewnienia świadczenia pracy za wynagrodzeniem. Celem i zamiarem stron umowy o pracę winna być każdorazowo faktyczna realizacja treści stosunku pracy, przy czym oba te elementy wyznaczają: ze strony pracodawcy – realna potrzeba ekonomiczna i umiejętności pracownika, zaś ze strony pracownika – ekwiwalentność wynagrodzenia uzyskanego za pracę.

Dla stwierdzenia, czy zaistniały podstawy do objęcia wnioskodawcy ubezpieczeniem społecznym, w świetle powołanych przepisów, wymagane jest ustalenie, czy zatrudnienie miało charakter rzeczywisty i polegało na wykonywaniu pracy określonego rodzaju, na rzecz pracodawcy i pod jego kierownictwem, czyli w warunkach określonych w art. 22 § 1 k.p.

W rozpoznawanej sprawie organ rentowy wskazywał, że brak jest dowodów potwierdzających faktyczne świadczenie pracy przez K. F., a zawarta umowa jest nieważna, gdyż została zawarta dla pozorów, bądź też jako czynność sprzeczna z zasadami współżycia społecznego. Z takim twierdzeniem organu rentowego Sąd nie zgodził się. Przy tym wskazać należy, że organ rentowy nie zajął jednoznacznego stanowiska co do tego, który z przepisów wymienionych w zaskarżonej decyzji i wskazywanych w odpowiedzi na odwołanie, stanowi podstawę nieważności zawartej przez strony umowy o pracę. Stanowisko organu rentowego odwołuje się do wszystkich możliwych podstaw prawnych, które mogłyby stanowić podstawę takiego stwierdzenia, podczas gdy – jak wynika z orzecznictwa (m.in. wyrok Sądu Apelacyjnego w Katowicach z dnia 9 maja 2013r., III AUa 1253/12, Lex nr 1315671; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 29 maja 2013r., I UK 649/12, Lex nr 1380863) - art. 83 k.c. i art. 58 k.c. stanowią odrębne, samodzielne i wykluczające się wzajemnie podstawy nieważności czynności prawnej. Czynność zmierzająca do obejścia prawa nie może być jednocześnie czynnością pozorną z tego choćby względu, że pierwsza zostaje rzeczywiście dokonana, druga zaś jest jedynie symulowana. Niekiedy ważna może być w świetle art. 83 § 1 zdanie drugie k.c. czynność ukryta. Dopiero wówczas jest możliwe badanie jej treści i celu w świetle kryteriów wyrażonych w art. 58 k.c.

Pomimo braku jednoznacznego stanowiska organu rentowego, Sąd nie będąc związany podstawą prawną wskazaną w zaskarżonej decyzji, badał, czy umowa zawarta przez A. K. i K. F. może być uznana za nieważną zgodnie z przepisami art. 83 k.c. bądź art. 58 k.c.

Zgodnie z art. 83 § 1 k.c. nieważne jest oświadczenie woli złożone drugiej stronie za jej zgodą dla pozorów. Pozorność umowy wyraża się w braku zamiaru wywołania skutków prawnych przy jednoczesnym zamiarze stworzenia okoliczności mających na celu zmylenie osób trzecich. Należy odróżnić przy tym nieważność spowodowaną pozornością czynności prawnej od nieważności czynności prawnej mającej na celu obejście ustawy (art. 58 § 1 k.c.). Czynność prawna mająca na celu obejście ustawy polega na takim ukształtowaniu jej treści, które z formalnego punktu

widzenia nie sprzeciwia się ustawie, ale w rzeczywistości zmierza do zrealizowania celu, którego osiągnięcie jest przez ustawę zakazane. Pojęcie obejścia prawa i pozorności są sobie znaczeniowo bliskie i niejednokrotnie pokrywają się. Ustalenie, czy umowa zmierza do obejścia prawa, czy jest pozorna wymaga poczynienia konkretnych ustaleń faktycznych dotyczących okoliczności jej zawarcia, celu jaki strony zamierzały osiągnąć, charakteru wykonywanej pracy i zachowania koniecznego elementu stosunku pracy, jakim jest wykonywanie pracy podporządkowanej (uchwała Sądu Najwyższego z dnia 8 marca 1995r., I PZP 7/95, OSNAPiUS 18/95, poz. 227, wyrok Sądu Najwyższego z dnia 23 września 1997r., I PKN 276/97, OSNAPiUS13/98, poz. 397). Czynność prawna może być również sprzeczna z zasadami współżycia społecznego, przez które rozumie się na ogół obowiązujące w stosunkach między ludźmi reguły postępowania, które za podstawę mają uzasadnienie ocenne, a nie prawne. Odwołują się one do powszechnie uznawanych w całym społeczeństwie lub w danej grupie społecznej wartości i ocen właściwego, przyzwoitego, rzetelnego, lojalnego czy uczciwego zachowania. Zasady te obejmują nie tylko reguły moralne, lecz także obyczajowe (por. np. Z. Radwański (w:) System prawa prywatnego, t. 2, 2002, s. 240 i n.; M. Safjan (w:) K. Pietrzykowski, Komentarz, t. I, 2008, s. 327).

Zakład Ubezpieczeń Społecznych stwierdzając w zaskarżonej decyzji, że K. F. nie podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, wypadkowemu i chorobowemu i wskazując na nieważność zawartej umowy o pracę z uwagi na jej pozorność, powołał się m.in. na cel zatrudnienia i dążenie do uzyskania świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Zdaniem Sądu, w przedmiotowej sprawie nie mamy do czynienia z pozornymi oświadczeniami stron stosunku pracy, ponieważ umowa o pracę z dnia 15 lipca 2015r., jaką zawarły ubezpieczona i zainteresowana, była faktycznie realizowana. Potwierdzili to wszyscy zeznający w sprawie świadkowie, przy czym wśród przesłuchanych świadków, jak już było wskazywane, były nie tylko osoby spokrewnione ze stronami stosunku pracy, ale również osoby obce – M. N., M. B. czy K. C., którzy także wskazali, że K. F. świadczyła pracę w biurze firmy zainteresowanej. Była tam widywana przez świadków M. N. i K. C.. K. C. potwierdził również, że ubezpieczona spisywała podliczniki i dostarczała faktury. Z kolei M. B., prowadząca sprawy księgowe A. K., wskazywała na wielokrotne kontakty z ubezpieczoną, osobiste i telefoniczne. Potwierdziła, że ubezpieczona terminowo dostarczała jej dokumenty, które były uporządkowane i opisane. Świadek akcentowała również wiedzę K. F. odnośnie dostarczanych dokumentów i realizowanych przez A. K. usług.

W związku z powyższym nie było podstaw, aby kwestionować, że czynności przypisane do stanowiska powierzonego ubezpieczonej w umowie o pracę, były realizowane. Wprawdzie oczekiwanych przez Zakład jednoznacznych dowodów z dokumentów strony nie przedstawiły, podkreślić jednak należy, że praca biurowa nie zawsze albo nie tylko polega na tworzeniu dokumentów, mogących podlegać jednoznacznej identyfikacji co do osoby je tworzącej i czasu, w którym powstały. Pracownicy biurowi często obsługują urządzenia biurowe, przygotowują projekty, porządkują, segregują, kopiuje dokumenty, odbierają telefon, faks, załatwiają sprawy na pocztę, umawiają klientów itp. Dowodem wykonywania takich czynności przeważnie nie są dokumenty, które jednoznacznie mogłyby potwierdzić wykonywaną pracę i tak też było w rozpatrywanej sprawie. Ubezpieczona, co wynika z jej zakresu obowiązków i z osobowych środków dowodowych, była pracownikiem realizującym w przeważającym zakresie stosunkowo proste prace administracyjno – biurowe. Czynnością najbardziej skomplikowaną i pracochłonną było przygotowywanie dokumentów do przetargów, ale dokumenty te z konieczności były podpisywane przez A. K., a nie przez K. F..

Wskazywane okoliczności braku jednoznacznych dowodów z dokumentów potwierdzających fakt świadczenia pracy przez ubezpieczoną, nie stanowią podstawy do uznania, że praca faktycznie nie była realizowana. Każdorazowo rozważając ważność zawartej umowy o pracę należy mieć na uwadze specyfikę danej pracy i realizowanych czynności oraz inne środki dowodowe, jak choćby zeznania świadków. W rozpatrywanej sprawie takie zeznania zostały złożone i potwierdziły fakt realizacji pracy przez ubezpieczoną na rzecz A. K..

Z uwagi na zarzuty organu rentowego sformułowane w zaskarżonej decyzji, Sąd Okręgowy prowadząc postępowanie, zbadał również rzeczywistą wolę stron w odniesieniu do istotnych elementów stosunku pracy, jak osobiste wykonywanie pracy, podporządkowanie pracownicze, czy wynagrodzenie stanowiące ekwiwalent wykonanej pracy. Jeśli chodzi o element związany z osobistym wykonywaniem pracy przez ubezpieczoną, to z całą pewnością wystąpił. Podobnie w odniesieniu do odpłatności, która miała miejsce, a potwierdziły ją dowody z dokumentów

w postaci potwierżeń zrealizowanych transakcji. Jeśli chodzi zaś o podporządkowanie, to ubezpieczona była podporządkowana swojemu pracodawcy, gdyż wykonywała pracę w miejscu i czasie przez niego wyznaczonym. A co najważniejsze, była kontrolowana przez płatnika składek, gdyż ten pozostawał z nią stałym kontakcie telefonicznym bądź osobistym (kontakty w biurze bądź na kąpielisku w K.), przekazywał wskazówki co do realizacji czynności, wydawał polecenia czy wreszcie rozliczał z wykonywania czynności. Wobec tego nie można kwestionować, że praca podporządkowana faktycznie była realizowana. Wprawdzie nadzór rozumiany jako stała obecność pracodawcy w miejscu świadczenia pracy przez pracownika nie występował, ale to nie oznacza, iż nie miało miejsce podporządkowanie pracownika pracodawcy i wykonywanie pracy pod kierownictwem. Podporządkowanie nie wyraża się bowiem tym, że każdorazowo pracodawca jest obecny przy czynnościach, jakie wykonuje pracownik i wskazuje sposób, w jaki należy je wykonać. Sposób sprawowania kierownictwa w stosunkach pracy może mieć różną formę, co wynika z tego, że niejednokrotnie miejsce pracy przełożonego pracownika (pracodawcy) nie znajduje się tam, gdzie pracę wykonuje pracownik. Obecnie, kiedy rozpowszechnione są różne sposoby komunikowania się, pracodawca będąc w innym miejscu niż jego pracownik ma jednak możliwość kierowania jego pracą. Dodatkowo, pracownicy w wykonywaniu pracy muszą mieć też pewną swobodę, gdyż – jak wynika z tezy wyroku Sądu Najwyższego z dnia 7 września 1999r. - podporządkowanie pracownika (art. 22 § 1 k.p.) może polegać na określeniu przez pracodawcę czasu pracy i wyznaczeniu zadań, natomiast co do sposobu ich realizacji pracownik ma pewien zakres swobody, zwłaszcza jeżeli wykonuje zawód twórczy (I PKN 277/99, OSNP 2001/1/18).

W przypadku K. F., A. K. przekazywała jej wytyczne odnośnie realizacji prac biurowych, polecała wyszukiwanie określonych informacji czy ofert oraz decydowała o przystąpieniu do przetargu i polecała ubezpieczonej przygotowywanie dokumentów. Oczywiście co do niektórych czynności pozostawiała ubezpieczonej pewien margines swobody, nie wyklucza to jednak istnienia elementu podporządkowania pracodawcy, który w stosunku pracy jest kluczowy.

Okolicznością, którą akcentował organ rentowy jest to, że zgłoszenie ubezpieczonej do ubezpieczeń społecznych zostało dokonane po terminie. Wskazywano przy tym na znaczne przekroczenie terminu. Zdaniem Sądu, o ile fakt przekroczenia ustawowego terminu jest bezsporny, o tyle dyskusyjny jest, czy przekroczenie to należy kwalifikować jako nadmierne i kluczowe, biorąc pod uwagę fakt, że – jak wynika z materiału dowodowego – umowa była faktycznie realizowana. Ponadto, zainteresowana dokonała zgłoszenia jeszcze przed terminem płatności pierwszej składki za ubezpieczoną. Co więcej tę składkę zapłaciła w terminie. Dodatkowo, zeznania M. B. zawierały wyjaśnienie zbyt późnego zgłoszenia K. F. do ZUS. M. B. wskazała, że powód tego opóźnienia był związany z nieporządkiem w dokumentacji zainteresowanej, która już w okresie wcześniejszym przekazywała księgowej dokumenty po terminie i w stanie nieuporządkowanym.

W rozpatrywanej sprawie – bez względu na wskazane naruszenia przepisów ze strony pracodawcy - najistotniejsze jest to, że strony przystąpiły do realizacji umowy o pracę, a więc spóźnione zgłoszenie do ubezpieczeń, nie miało znaczenia decydującego. W stosunkach pracy może to być oceniane w aspekcie przestrzegania przez pracodawcę przepisów, ale jeśli umowa o pracę faktycznie była realizowana, nie skutkują one uznaniem, iż doszło do jej nieważności. Sam fakt świadczenia pracy przez pracownika, w przypadku którego nie dopełniono opisywanych formalności, nie może prowadzić do tak daleko idącego skutku, chyba że umowa nie byłaby realizowana. Tylko wówczas takie okoliczności, jakie zaistniały w przedmiotowej sprawie, mogłyby potwierdzać pozorność umowy, a tym samym jej nieważność.

Umowa o pracę łącząca A. K. i K. F. nie była pozorną czynnością prawną. Ze zgromadzonego materiału dowodowego wynika, iż zamiarem stron umowy o pracę, było świadczenie pracy, a nie jak wskazuje Zakład Ubezpieczeń Społecznych, uzyskanie przez ubezpieczoną świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Ponadto, za pozorną umowę o pracę nie można uznać takiej umowy, która w rzeczywistości była wykonywana – tj. takiej, w ramach której pracownik faktycznie świadczy na rzecz pracodawcy pracę podporządkowaną. Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 28 lutego 2001r. (UK 244/00) wskazał, że o fikcyjności umowy o pracę świadczy zamiar nawiązania stosunku ubezpieczenia społecznego bez rzeczywistego wykonywania tej umowy. Jak wynika z poglądu wyrażonego przez SN w innym wyroku z dnia 13 czerwca 2006r. (II UK 202/05) nie jest istotne, czy strony zawierające umowę o pracę miały realny zamiar

wzajemnego zobowiązania się przez pracownika do świadczenia pracy, a przez pracodawcę do zapewnienia pracy i wynagrodzenia za nią – lecz to, czy taki zamiar stron został w rzeczywistości zrealizowany.

W związku z powyższym, nawet gdyby K. F. celowo zawarła umowę, aby uzyskać świadczenia w związku z chorobą i macierzyństwem, to nie czyni to umowy o pracę pozorną, gdyż była realizowana. Co prawda po niecałych dwóch miesiącach pracy nastąpiła niezdolność ubezpieczonej do pracy, ale i ta okoliczność nie świadczy o nieważności umowy o pracę, gdyż kobieta w ciąży – tak jak i ta, która w takim stanie nie pozostaje – ma prawo podjąć zatrudnienie i to nawet, jeśli wie o ciąży. Ciąża może być też zaawansowana i nie stoi na przeszkodzie nawiązaniu stosunku pracy, jeśli faktycznie jest on realizowany. W przypadku ubezpieczonej, która od początku zatrudnienia czuła się bardzo dobrze, co potwierdza dokumentacja lekarza ginekologa, fakt ciąży nie przekreślał jej aktywności zawodowej. Ubezpieczona więc do momentu, kiedy niespodziewanie powzięła wiedzę o zagrożeniu ciąży, realizowała obowiązki zawodowe, a zwolnienie lekarskie otrzymała dopiero wówczas, kiedy trafiła do szpitala, gdyż pojawiły się komplikacje w przebiegu ciąży. W takiej sytuacji nie ma podstaw, by z uwagi na stan, w jakim ubezpieczona się znajdowała, czynić zarzuty nawiązania nieważnego, bo pozornego stosunku pracy.

O pozornym stosunku pracy nie świadczy również okoliczność, że K. F. przed zatrudnieniem u A. K. nie miała tytułu do ubezpieczeń społecznych. Przed 1 stycznia 2015r. taki tytuł posiadała z uwagi na prowadzenie działalności gospodarczej i zatrudnienie u męża na podstawie umowy zlecenia. Potem nastąpiła kilkumiesięczna przerwa, nie świadczy to jednak o naganności zachowania stron procesu i o nieważności złożonych oświadczeń. Wynika to z tego, że osoby, które nie mają pracy, na równi z tymi, którzy są aktywne zawodowo, mają prawo podjąć zatrudnienie i z tego tytułu nie można im czynić zarzutów.

W rozpatrywanej sprawie podstawą takich zarzutów nie mógł być również brak kwalifikacji K. F.. Po pierwsze, do pracy, którą ubezpieczona wykonywała, szczególne kwalifikacje nie były wymagane. Po drugie, ubezpieczona ze względu na to, że ma wyższe wykształcenie i sama prowadziła działalność gospodarczą, jest osobą obeznaną z pracą biurową i sprawami administracyjnymi. Takie realizowała nie tylko wówczas, gdy sama była przedsiębiorcą, ale również pracując dla małżonka. Nie była zatem osobą bez doświadczenia. Po trzecie, ze względu na to, że K. F. jest córką zainteresowanej, która działalność prowadzi od wielu lat (od 1995r.), zna specyfikę firmy i cieszy się zaufaniem zainteresowanej, co także nie może być okolicznością pozbawioną znaczenia.

Jeśli chodzi natomiast o faktyczną potrzebę zatrudnienia ubezpieczonej, to wskazać należy, że ona istotnie występowała. Jak wskazuje podatkowa księga przychodów i rozchodów za lata 2014 – 2015, w okresie, kiedy została zatrudniona K. F., nastąpił znaczący wzrost przychodów osiąganych przez A. K., która nie tylko pracowała na kąpielisku w K., ale także realizowała inne usługi o charakterze budowlanym. W związku z tym wiarygodne jest jej twierdzenie o tym, że potrzebowała pomocy w pracach biurowych i administracyjnych. Jednocześnie nie mogła być na kąpielisku, w biurze i realizować czynności w terenie. Zatrudniła więc ubezpieczoną na okres 12 miesięcy, a kiedy ubezpieczona stała się niezdolna do pracy – ze względu na zakończenie prac na kąpielisku – przez pewien czas realizowała wszystkie prace biurowe i administracyjne samodzielnie, później poszukiwała pracownika, co potwierdzają ogłoszenia umieszczone na portalu internetowym, a ostatecznie zawarła umowę ze studentką.

Zdaniem Sądu, brak opóźnień zainteresowanej w regulowaniu składek (ZUS choć ustalał takie zadłużenie, ostatecznie takiego zadłużenia nie wskazał), a także wysokie przychody (991.497,31 zł w 2015r.) i dochód na poziomie ok. 450.000 zł (wydatki w 2015r. wyniosły 441.611,93 zł), także stanowią okoliczność, która nie pozostaje bez znaczenia dla oceny okoliczności sprawy. Przy wskazywanych przychodach ubezpieczoną stać było na zatrudnienie ubezpieczonej, a wysokość ustalonej płacy, jeśli zdaniem organu rentowego, była zawyżona, mogła zostać obniżona, bo Zakład takie uprawnienia posiada, bez wykluczania z ubezpieczeń społecznych.

Z przyczyn wskazanych, Sąd nie stwierdził w rozpatrywanej sprawie nieważności umowy o pracę nie tylko wynikającej z pozorności czynności prawnej, ale i takiej, która miałaby wynikać z obejścia ustawy. Takim obejściem ustawy nie było z całą pewnością zawarcie umowy o pracę w sytuacji kiedy ubezpieczona znajdowała się w ciąży. Ciąża,

a nawet towarzyszące jej często dążenie do uzyskania ochrony ubezpieczeniowej, nie są bowiem elementami wskazującymi na cel, który sprzeciwiałby się ustawie. Zdaniem Sądu, nie może być również mowy o naruszeniu zasad współżycia społecznego, bo tego organ rentowy nie wykazał, nie określił nawet, jakie z takich zasad zostały naruszone podczas, gdy przyjmuje się w judykaturze, że strona, która powołuje się na ich naruszenie winna wskazać, jakie zasady konkretnie zostały naruszone. Organ rentowy poza tym, że opisał okoliczności faktyczne, jakie zaistniały w sprawie i wskazał wnioski, do jakich doszedł po przeprowadzonej analizie sprawy, nie oznaczył, która z zasad współżycia społecznego została naruszona.

Mając na względzie poczynione ustalenia faktyczne i zaprezentowaną argumentację, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyjął, że K. F. jako pracownik u płatnika składek A. K. podlega obowiązkowo ubezpieczeniom emerytalnemu, rentowym, chorobowemu i wypadkowemu od dnia 15 lipca 2015r.

Sąd na podstawie art. 98 k.p.c. oraz rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 roku w sprawie opłat za czynności radców prawnych (Dz. U. z 2015 roku, poz. 1804) zasądził od Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w W. na rzecz K. F. i A. K., reprezentowanych przez radcę prawnego, kwoty po 360 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego. Wskazana kwota stanowiąca stawkę minimalną została ustalona na podstawie § 9 ust. 2 w/w rozporządzenia.

ZARZĄDZENIE

(...)